

Valtuustoaloite henkilökohtaisen avun palvelusetelin kehittämiseksi

Vammaiset ovat usein riippuvaisia henkilökohtaisesta avusta. Vammaispalvelulain mukaan hyvinvointialueen on määriteltävä henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvo siten, että vammaisten on mahdollista hankkia palvelusetelillä hänelle myönnetty henkilökohtainen apu silloin, kun sille on tarvetta.

Pirkanmaan hyvinvointialue on saanut JHL:n ja Avustajaklinikka OY:n Huomioistuin-kampanjalta kritiikkiä siitä, että henkilökohtaisen avun palveluseteli ja käytänteet eivät kaikilta osin vastaa lain tarkoittamiin vaatimuksiin ([huomioistuin.fi](https://www.huomioistuin.fi)). Keskeisiä ongelmia Pirkanmaalla ovat heidän mukaansa seuraavat:

1. Palvelusetelin arvo ei huomioi TES:n mukaisia työaikalisia todellisia kustannuksia vastaavasti. Ilta-, yö-, lauantai- ja sunnuntaityöstä aiheutuvat lisäkustannukset jäävät suurilta osin tai kokonaan palveluntuottajan katettaviksi.

2. Työn vaativuutta ja palkkaryhmiä ei huomioida hinnoittelussa. Tämä tarkoittaa, että vaativampiin asiakkuuksiin on vaikea löytää osaavaa henkilöstöä ja palvelun laatu ja jatkuvuus vaarantuvat.

3. Prosessi avustajan matkakustannuksien ja päivärahojen korvaamiseksi asiakkaan kanssa liikuttaessa puuttuu. Avustajan matkakustannusten ja päivärahojen katsotaan sisältyvän palvelusetelin arvoon ilman, että niitä on huomioitu hinnoittelussa. Asiakkaan mukana liikkumisen kustannuksia ei siis korvata. Tämä heikentää asiakkaan mahdollisuuksia liikkua, harrastaa ja osallistua yhteiskuntaan.

4. Sääntökirjasta puuttuu lisäksi hyväksymisajankohta. Tämä vaikeuttaa sen ajantasaisuuden arviointia suhteessa voimassa olevaan lainsäädäntöön ja päätöksentekoketjun seuraamista.

Vammaiset toimivat palvelusetelimalissa itse työnantajina ja heidän on myös täytettävä työnantajan lakisääteiset velvoitteet. On paitsi heidän palvelujensa niin myös heidän oikeusturvansa kannalta tärkeää, että henkilökohtaisen avun palveluseteli ei jää kustannuskehityksestä jälkeen ja että sen ehdot ja myöntämiskäytännöt ovat ajantasaiset.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Pirkanmaan hyvinvointialue selvittää edellä mainitut ongelmakohdat henkilökohtaisen avun palvelusetelin ehdoissa ja kehittää palveluseteliä vastaamaan paremmin vammaisten henkilöiden yksilöllisen palveluntarpeen vaatimuksiin.

Tampereella 15.6.2026

Milka Hanhela

Anne Nyman
Aino Halinen
Leena Saarela